

MÍSTO PŘEDSTAVOVÁNÍ
=
PŘEDSTAVOVÁNÍ (Z) MÍSTA

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

Cestou

Prášení na konci chodby

Místo slunovratu

UMĚNÍ PREZENTACE – esenciální prostředek současného umění navazující na happeningy, události, performance a aktivismus, hraniční forma výtvarného a dramatického umění, zaměřená přímo na tvůrčí čin v časoprostorové situaci, ve skutečném čase a přirozeném prostředí, intermediální projev propojující některé tradiční postupy divadelní, taneční, hudební, literární, výtvarné i architektonické, v současném vztahu akce – prostředí zahrnující nové komunikační technologie, vedoucí přes medializaci k mediaci, integrující virtualitu.

Kurz rozvíjí schopnosti kombinovat a integrovat různé výrazové prostředky v komplexní umělecké dílo, rozvíjí tvůrčí metody od senzace přes imaginaci a inspiraci až k intuici. Poznávání a ovládnutí technik prezentace vede ke schopnosti kreativního zasahování do skutečnosti (v synestézii vizuální, zvukové, pohybové, slovesné, konceptuální) s pozorností ke vztahům iluze a reality, techniky a kreativity, vědění a intuice, tělesného a duchovního.

Cílem je prohlubovat individuální orientaci a rozvíjet vlastní tvůrčí přístupy, vedoucí k samostatné umělecké praxi, s rozšiřováním vědomí souvislostí filozofických, politických, ekonomických, ekologických...

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

Obsahem studia by měl být interdisciplinární výzkum situace člověka v mnohorozměrnosti prostředí, od fyzického přes mentální (emocionální, racionální i spirituální), až po sociální a kulturní vazby a interakce v informačním a ideovém prostoru, kde je protagonista nejen účastníkem, ale i spoluautorem proměn fungujících na principu zpětné vazby. Jde o hledání řešení nejen otázek interdisciplinarit současného vývoje mediálního umění, ale především způsobů jeho integrace do širší obecné životní praxe – směrem k živému umění a umění života.

„NETRADIČNÍ DIVADELNOST“

a „scénografické možnosti netradičního prostoru“
chápeme jako posun:
od inscenace iluzivního příběhu k situování reálné inter-akce,
ze scény na místo,
z iluze do reality,
z pozice k dispozici,
od postoje k akci,
z virtuality do metaprostoru.

Volné umění akce zahrnuje široké spektrum živé práce s informacemi, zabývá se uměním interakce, medializace a prezentace.

S celým potenciálem osobnosti,
i s pomocí multimediálních technologií a digitálního zobrazování,
pracuje s imaginací.

Zastav se

Padání

8 8 88

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

Být či nebýt

PERFORMER jedná sám za sebe, ze sebe tvoří a představuje svoji vlastní roli, v dané situaci nese kůži na trh, bezprostředně se angažuje i v sociálních vztazích a za své jednání je plně sám zodpovědný. Přímo zasahuje do reality dění (v skutku uskutečňuje skutečnost), nepotřebuje vytvářet iluze, popisovat, vyprávět příběhy, ale reálnou akcí modeluje situace a děje

Hostování

PERFORMANCE je tedy ta (základní) část **herectví**, kdy skutečná osobnost předstupuje před diváka/publikum a v reálném čase na skutečném místě přirozeně rozvíjí situaci – „scénu“.

S kůží na trh

PERFORMANCE je tedy ta (základní) část **scénografie**, kde situace – „scéna“ vzniká z místa, rozvíjí se akcí v prostoru a interaktivně se rozprostírá v prostředí. Taková „scénografie“ nepotřebuje kulisy (stačí místo samo o sobě), nepotřebuje rekvizity (může využít jakýkoli předmět), není závislá na textu, scénáři, partituře, choreografii, protože užívá přímou řeč, přirozené zvuky, gesta a pohyb.

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

PERFORMANCE ART je autorská tvorba, kde autor-performer předstupuje před publikum a je sám tvůrcem nebo spolutvůrcem děje, dramaturgem, režisérem, scénografem i hercem – v jedné osobě. Kolektivní performance kladou vysoké nároky na pozornost účastníků a jsou závislé na zkušenosti a úrovni vědomí aktérů. Tématem performance je sama skutečnost a spolu-podílení se na jejích proměnách.

Hra-nice

Světelná oslava

PERFORMANCE ART jako žánr patří kmenově do 80. let 20. stol. Navazuje na happeniny 60.let, události a aktivity 70. let a pokračuje jako umění akce, aktivismus a „Live Art“. Vzhledem ke vše prostupující performativitě v současnosti se jeví vhodnější termín

UMĚNÍ PREZENTACE.

UMĚNÍ PREZENTACE je zaměřené na podstatu tvůrčího činu. Prolíná všemi formami současného uměleckého projevu. Aktuální performativita se vyjadřuje jakýmikoli médii. Od akcí individuálního uvědomování, přes tělo i nové technologie, až k sociálním interakcím a environmentálnímu aktivismu.

Akce místa

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

Věci

Podzemí

Za stání

Zahrada

MÍSTO

je tvořené energií, nábojem, který nese silové pole, jež přichází vtahuje (nebo odpuzuje). Je „formou“ výzvy, která vede k překonání distance a ke vstupu do otevírajícího se prostoru, hmotného, ale zároveň i prostoru mysli a prostoru duchovního.

Takové „místo-výzva“ nabývá smyslu akcí, obřadem postaveným na událostech, v němž jednají namísto jazyka gesta, vztahy a činy. Je naplněné teprve přímou účastí, protože tu jde vždy spíš o sdílení než o sdělování.

UDÁLOST

– náš život v pravém slova smyslu zakládá přichází s vědomím pomíjivosti, doprovázeným dobrodružstvím přeměny, radostí ze hry a údivem z náhody. Artefakt přestává být zastavením, ožívá v čase jako otevřený proces v němž jde o přechod jednoho v druhé, v nepředmětnosti.

PŘEDSTAVOVÁNÍ

– jako vztahování k úrovni „za horizontem“ vyžaduje intuitivní jistotu zásahu: „v pravý čas na pravém místě pravý čin“ náležitost k situaci a účinnost volby znamená: „Být odpovědně v každé chvíli.“

AKT

– jako hledání cesty z klamu o smyslu skutečnosti, je směřováním k lidskosti, kde intersubjektivita jako jev eticko-estetický je polem vztahu k metafyzickému.

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

PŘEDSTAVENÍ

- staví na pozornosti k formování pole v inertním **mezi-prostoru** (prázdnou) a **mezi-čase** (tichu)
- vytvoření klimatu podmiňuje indukci

Mezi tím

PERFORMANCE

- je v jazykovém smyslu nekomunikativní, zaujímá místo ještě před jazykem
 - je pojetím bytí
 - je uměním postoje a přístupu

Pro-jev

HRA

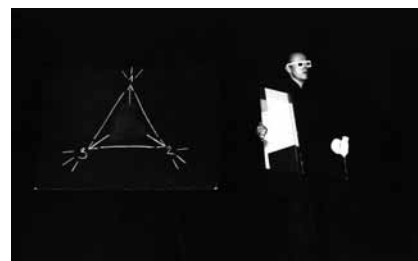
- jinými slovy – beze slov
- on-to-logickými doteky
- s tím co se mění a trvá

Prezentace

ŠKOLA POZORNOSTI

- dialektický koncept sebe-vzdělávání
- chápe umění jako praxi humanistických proměn
 - postuluje hodnoty v dialogu spolu-práce:
 - pozornost** – jako mezioborový princip tvorby
 - otevřenost** – jako potenci přijímání i dávání
 - soustředěnost** – jako způsob sebe-poznávání (sebe-nalézání uvnitř i vně)

Trans-formace

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

Dialog/85

Shun

Black Market/86

Black Market/89

ZÁPADO-VÝCHODNÍ PROJEKT

Definuje UMĚNÍ = ART

– pomocí zapomenuté časovací formy slovesa BÝT (to BE)

v angličtině ARE (JSI) pochází ze staroanglického ART (ART THOU = TY JSI), odvozeného z germánského základu AR-, dříve OR- původu keltského... společné Evropské tradice.

SHUN DISCIPLÍNA

je založena na klíčovém pojmu účinném pro porozumění napětí v prožitku tvůrčí události „MA“ = MEZI.

MA může být přeloženo jako „interval“, ale MA není interval, protože interval je měřitelný, zatímco MA je esenciálně neměřitelné. „To mezi“ je podstatou intervalu. Užívá se jak pro označení mezi-času, tak mezi-prostoru. Idiom MA pak znamená: příslušný k situaci, účinný v události. MA-MEZI tedy obsahuje ontologickou jednotu času, prostoru, situace a události.

MA-MEZI je také duchovní topos pro subjekt a objekt a jejich vzájemné společenství, evokuje proto dialogické napětí. Je uspořádáním intersubjektivit, kde se rozměrem stává duch, a je konceptem eticko-estetickým.

V MA-MEZI v tomto zdroji uskutečnění, tak můžeme předpokládat tvůrčí akt, neboť právě z tohoto napětí energie činu pramení.

MA-MEZI je zde tedy jako napětí pro tvorbu, jako původní situace tvorby; je jak dynamickým vztahem, tak samotným rodným místem tvůrčí akce a zjevování nového bytí.

SETKÁVÁNÍ

(podle Martina Bubera):

„Veškeré pravé žití je setkávání.

Setkávání nenáleží času a prostoru, ale prostor a čas náleží setkávání.“

ČERNÝ TRH

zvolený vztah přes kulturní hranice
sou-činnost / žádné přivlastňování
individuality se v dialogu odevzdávají
tvoří soustředěné spolu-bytí
analogický model sociálního po-rozumění
je uměním v životě

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

OTEVŘENÝ DIALOG

Komunikace založená na pozornosti.
Sociální vazby a síťová kultura.

Dialog/89

OTEVŘENÁ SITUACE

Vše je možné,
a tak jsou záchytnými body gesta a vztahy a tvarovanou formou atmosféra.

Oč tu jde, je hra s proměňující se životní energií. Umění v skutku.

Účinkující nejednají jako skupina a nepracují podle scénáře, nevyprávějí společný příběh. Každý přináší svůj osobní vklad s vědomím sounáležitosti. Spolu-práce probíhá v reálném čase a prostoru, mezi historií a budoucností, napříč kulturami i hranicemi...

Rtuť a sira

PRO-JEV

Zajímá mě skutečnost,
tedy co, jak a proč se děje,
skutečnost uskutečňovaná v skutku.

Sestávající ze světla
zažívaná jako osvětlený svět.

Spatřovaná zářící (viditelně v září)
jako životní energie zračící se v rozzářených očích,
energie tvoření spolu-sdílená v tvůrčím aktu.
Projev pozornosti odpovídající vědomí.

Osvěcování

UMĚNÍ PŘED-STAVOVÁNÍ

= vyjádřitelná představa-zobrazení,
přítomně se objevující v akci (v konkrétním místě)
tváří v tvář aktu (uvádějícímu se činem),
poskytující se jako dar.

Otevírání

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

De Still

Plavba

Na vodě

Nebezpečí uklouznutí

INSTALACE – AKCE

Existující tvar je vždy přechodným stavem.

Zbytkové elementy struktury již rozpadlé „dotčené předměty“ mohou plnit podobnou funkci jako vnější záznam (písemný popis, fotografie, video...), liší se však od něj způsobem, jakým se rozlišuje i magický zákon vnitřního souladu: na kontaktní – z principu doteku, a na analogický – z principu podobnosti. Ovšem i záznam může být vnitřním prvkem celkové struktury díla. Prvky rozpadlého tvaru mohou být buďto ponechány volně toku vlastních proměn – vlastnímu životu, nebo s nimi lze dále pracovat, a nebo jsou konzervovány a stávají se relikviemi. (Třetí kategorie otevírá širokou problematiku „principu muzea“ týkající se fenoménu fetišismu, který prostupuje naší civilizací...)

„Prezentace“ jako „vyložená akce“ je prováděna čistě funkčními úkony. Fragmentární struktura elementárních demonstrací dostává orientaci tím, že se do otevřeného systému transformací zapojí autor i publikum.

Tento krok vnáší do neuspořádanosti řád a určuje zaklenutí celého procesu.

Takový „gestalt“ je nesen vnitřním smyslem a není ustrojen alegoricky, ale analogicky. Dílo pak není chápáno jako věc, neboť je procesem předvedení a je zažíváno v aktivitě produkce.

U takové práce pozbývá smyslu určovat fyzický prostředek

– je v podstatě *inter-mediální*.

Takový artefakt není nositelem jediného významu

– je otevřeným multidimenzionálním polem možností.

„Text“ takovéto prezentace ruší vzdálenost mezi „psaním“ a „čtením“

– „divák-účastník“ je zapojen do tvorby významu, „autor“ se vzdává svého výsadního postavení a staví se vedle „diváka“ jako „spoluautor“ – v dialogu.

Taková práce vychází ze specifiky místa, skrze formu prostředí zjevuje okamžitou přítomnost situace. Prostředí a architektura fungují jako energetické pole, do jehož rámce se nový tvar rozvíjí.

Části tohoto tvaru se vynořují současně s celkem v jednotě řádu, kterým se řídí.

Tak je i „**Nebezpečí uklouznutí**“, které začalo už ve chvíli příjezdu na zámek Mělník gustací místního Tramínu, pokračovalo nálezem 30.000 vyprázdněných lahví od šampaňského, přes transport několika Aviemí a organizaci brigády při jejich pokládání dnem vzhůru v plesnivém sklepě, až ke vstupu „návštěvníků“ na kluzkou vratkou plochu 30 cm nad zemí a jejich balancování až levitaci – především zážitek.

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

PER-FORM DIS-PLAY

Od performancí, v nichž jsou formy manipulovány mechanicky, které jako „nature morte“ umrtvují živou skutečnost, k procesům performování jako aktivní mediaci o vzniku, proměně a zániku forem.

Od prezentace jako zastavení k aktu odevzdání se do otevřeného procesu transform-a(k)ce, kde proces prezent-a(k)ce (obdarování v přítomnosti), situovaný (uvnitř místa) jako medi-a(k)ce (bezprostředně zprostředkovávající) skrze aktivitu akce, se stýká na rozhraní reálné virtuality, předváděné jako záležitost světla.

Dis-play, v němž se posunujeme od voyeur-ismu k vision-ismu (od obrazu k vizi) zapojeni v tvorbě (ne ve smyslu konzumace informací, ale hraní s vizí).

Jako pokus o záchranu jevů

– je-li hmota strukturovaná prázdnota jevové (éterické) povahy, jde o vzbuzení důvěry v podstatnost pomíjivých forem.

V péči o vnitřní povahu jsoucna nejde o manipulaci s magickými silami, ale o spoluúčast na tvorbě skutečnosti, s vědomím jednoty, v níž tvůrce, tvořivost a tvořené jsou funkcemi jednoho principu tvoření.

Jako umělecký akt bytí

– ve skutečnosti uskutečňující se v skutku.

PRO-STŘENO

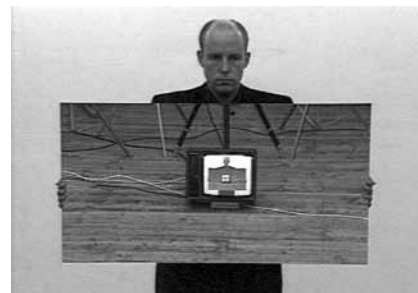
PER-FORMUJÍCÍ IN-FORMUJÍCÍ TRANS-FORMUJÍCÍ

TV Ceremony

Bauhaus Ceremony

Video-performance

Dis-play

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

K amen

NY Mandala

Ve třech dnech

PROSTOR (SPACE)

- esenciálně neohraničené prázdno
- fyzikální veličina, konkrétní vlastnost skutečnosti i mentální fenomén a virtuální abstrakce
- prostor lze naplnit nebo vyprázdnit
- v propojení s dimenzí času se lze prostorem pohybovat

MÍSTO (SITE)

- je místo charakterizované aktivitou
- v přítomnosti místo děje
- z minulosti je místem s historií, s pamětí
- do budoucna projektované místo události

MÍSTO (PLACE)

- je vymezení v prostoru převážně promítnuté v ploše (např. geograficky na zemi)

LOKACE (LOCATION)

- určení místa v prostoru (nebo v čase)
- dislokace je vyčleněné místo
- lokalita je popsané místo (odtud místopis)

POZICE (POSITION)

- je místo ve vztahu (k jiným místům, objektům, osobám), určené v kontextu

POST (POST)

- je důležité místo, určené významem

BOD (POINT)

- místo v síti
- průsečík vztahů

PROSTŘEDÍ (ENVIRONMENT)

- místo působení, vztahování
- rozprostírající se odstředivě
- nebo obklopující dostředivě
- charakterizované atmosférou

SITE SPECIFIC nelze realizovat bez TIME SPECIFIC

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

STUDIJNÍ OSNOVA / PRAXE

I. CYKLUS: Statický obraz „kompozice v ploše“

1. blok : ZÁTIŠÍ (objekt) – POZOROVÁNÍ A VIZE

1. filozofie zátiší – ticho / prázdno / tma
– základní fenomény dematerializace
(CAGE / KLEIN / TURREL)
2. bezprostřední zkušenost s předmětným světem (KAPROW)
haptické, chuťové, čichové, zvukové a vizuální kvality (MENDIETA)
3. historické a tradiční zátiší – věci jako rekvizity – významové kvality:
fetišismus (MANZONI)
4. fakticita věcí – celek/fragment, dokumentace/archiv
(DARBOVEN)
5. zátiší a čas – zastavení a plynutí (RINKE)
– nová média a postmedia: voyeurismus a vizionářství
6. akce – „zátiší“

2. blok : PORTRÉT (subjekt) – VÝRAZ (image)

1. filozofie portrétování – umělec a jeho model / autoportrét
(GOLDIN / SERRANO)
2. smyslová zkušenost „já“ – vnímání a interpretace – sebereflexe a stylizace
(GILBERT & GEORGE / MAPPLETHORPE)
3. tradiční portrét a maska – živé obrazy
(MORIMURA)
4. výraz v nových médiích: fotografie, video, audio, multimedia, VR
(RIST / MORI)
5. tvář, osobnost a image
(SHERMAN / BEECROFT)
6. akce – „portrét / autoportrét“

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

II. CYKLUS: Pohyb obrazu – „kompozice v prostoru“

3. blok: TVAR A PROSTOR – VNĚJŠÍ PROSTOR (prostředí-architektura) – MENTÁLNÍ A SPIRITUÁLNÍ DIMENZE

1. morfogeneze tvaru a prostoru – naplňování a plnost – aura věci a energie místa, místo a nemísto (SERRA / SMITHSON)
2. světlo a vnější prostorová zkušenost ve smyslech, rozumu, citu, intuici (TURREL)
3. vztahy v prostoru: objekt a věc, osoba a předmět, figura a prostor, postava a místo, role a scéna – „duch tvaru“ a „duch místa“
intervence – participace (CHRISTO / LONG)
4. pravěká a starověká místa: jeskyně, menhiry, oppida, hradiště
středověká a novověká architektura: kostel, klášter, město, muzeum
spirituální prostor (ABRAMOVIČ-ULAY / LEE BYARS)
5. nová média, virtuální a konceptuální prostor
(OPPENHEIM / GRAHAM / KOSUTH)
6. akce – „postoj/pozice/umístování“ / „vizualizace“ – šamanské a mentální
praktiky (zasvěcovací praxe) (LANG / DEREN)

4. blok : FIGURA (tělo) – VNITŘNÍ (osobní) PROSTOR (intimita)

1. elementární průzkum: polohy a výkony
(ACCONCI / EXPORT / PANE / FLANAGAN)
2. vnitřní fyzická zkušenost: dech, dotek, vůně, chuť, slyšení a vidění
(tantra)
3. stylizace těla od pravěkého umění a umění přírodních národů,
až po body art (BURDEN / SCHNEEMANN)
4. tělesnost a imaginace, vnitřní smyslový a emocionální prostor
gender – erotika a sex (SPRINKLE / KYSTUFEK / FRANKO B / ATHEY)
5. nové technologie a nová tělesnost – telepresence a cyber body
(ORLAN / STELARC)
6. „tělové akce – osobní / intimní rituály“

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

III. CYKLUS: Obraz pohybu – „kompozice v čase“

5. blok : OBJEKT V POHYBU (stroj / robot)

– MECHANICKÝ RYTMUS

1. fyzikální časoprostor – objekt/kód
(HILL / VIOLA)
2. pohyb a význam – znak a symbol, překlad a animace
(SURVIVAL RESEARCH / FISCHLI & WEISS)
3. obraz řeči: slovo, písmo, text, typografie, vizualizace (VAN GOGH TV)
řeč hudby: sonické hodnoty a artikulace, manipulace a multiplikace
(PANHUYSEN)
4. materiálové a mechanické, fyzikální a chemické procesy
(SIGNER / HOBIJN / GUO QUIANG)
5. robotika, umělé jazyky (midi), matematická lingvistika a jazykové hry,
umělá inteligence a paměť
(VASULKA'S / STELARC / KNOWBOTIC RESEARCH)
6. „in-formace, per-formace, trans-formace“

6. blok : FIGURA V POHYBU (gesto / tanec / hlas)

– BIOLOGICKÝ RYTMUS

1. biologický časoprostor – subjekt – výraz
(BUTO)
2. pohyb a energie – myšlení a jazyk, etymologie a sémiotika
(JUDSON DANCE / WOOSTER GROUP)
3. řeč obrazu: původ obrazu ve vizuálním gestu– akční malba
(GUTAI / POLLOCK)
4. hudba řeči: původ hudby v akustickém gestu – orální tradice, vyprávění,
hlas a zpěv, dramatizace, rétorika (MONK / GALÁS)
5. písmo jako fixovaný posuněk, grafologie – praktická kaligrafická cvičení
(ONOUE)
6. „gestická akce“ (NITSCH)

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

IV. CYKLUS: Obraz děje – „kompozice v kontextu“

7. blok: AKCE (v prostředí) – KONSTRUKCE / DEKONSTRUKCE

1. filozofie děje: pohyb v historickém, kulturním, společenském a spirituálním časoprostoru (Happenings)
2. „čtení“ událostí jako částí souvislého / nesouvislého příběhu (Pop Art)
3. „message“ a „medium“ (HORN / HOLZER / KRUGER)
4. tradiční rituály přírodních národů a starých civilizací, a naše každodenní obřady – totem a tabu (LUNA / PEÑA / FUSCO)
5. nové rituály – párty kultura /rave, house, techno, punk / reality show underground a mass kultura (RESIDENTS / McCARTHY / KELLEY)
6. umění „inter-akce“

8. blok: PŘÍBĚH (ve společnosti) – KOMPOZICE / DEKOMPOZICE

1. struktura příběhu a vyprávění: vznik mytologií rytimizováním zkušenosti / pohádka, utopie a mýtus (LIVING THEATRE / JODOROWSKY)
2. hledání existenciálních alternativ a téma identity (NESHAT / HATOUM / HSIEH)
3. nové formy pop-vyprávění: komiks, klip, reklama, (WARHOL / FACTORY)
4. divadlo a film, (KANTOR, GROTOWSKI, TARKOVSKIJ)
nová média a virtuální realita (Second Life)
5. kých a exkluzivita, styl a manýra / showbyznys (KOONS, HIRST)
6. stylizace a univerzalizace osobní životní cesty: výpověď „osobní mytologie“ (ANDERSON / BARNEY)

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

V. CYKLUS: Prezentace – „medializace“

9. blok : KOMUNIKACE A KONTEXT – svět umění / umělecký svět
Umění versus zákon a cenzura, gender a sociální interakce,
aktivismus a postkoncept (**RTMARK**), Art & Science, Eko & Bio Art.
Individuální program.

10. blok : KOMPLEXNÍ SYSTÉMY – politika, ekologie, spiritualita / životní styl
Avantgarda / Anti Art (**DUCHAMP** / BEUYS / **FLUXUS** / BLACK MARKET)
Individuální program.

VI. CYKLUS: Závěrečná práce – Individuální téma.

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

HISTORIE / TEORIE

ZÁTIŠÍ (objekt) – POZOROVÁNÍ

1. John CAGE – Ticho
2. Yves KLEIN – Skok do prázdna
3. Allan KAPROW – Splývání umění a života
4. James TURREL – tma / světlo
5. Ana MENDIETA – smysly a elementy
6. Piero MANZONI – objekty
Klaus RINKE – čas Hanne DARBOVEN – záznam / archivace

PORTRÉT (subjekt) – VÝRAZ (image)

1. GILBERT & GEORGE – umělec a model / živé obrazy
2. Robert MAPPLETHORPE, Andres SERRANO – výpověď a zveřejnění
3. Mariko MORI, Yasumasa MORIMURA – identita a maska
4. Cindy SHERMAN, Nan GOLDIN – autenticita, image a sdílení
5. Bas Jan ADER, Skip ARNOLD – osobnost a gesto
6. Pipilotti RIST, Vanessa BEECROFT – reflexe a stylizace

PROSTOR (vnější prostředí-architektura/mentální dimenze)

1. Robert SMITHSON, Dennis OPPENHEIM, Richard SERRA, Michael HEIZER – Land Art/ intervence
2. Richard LONG, Hamish FULTON, Andy GOLDSWORTHY – Land Art/ participace
3. CHRISTO, Gordon MATTA-CLARK, Dan GRAHAM – performování prostoru a architektury
4. Joseph KOSUTH, On KAWARA, Bernar VENET, William ANASTASI – Concept Art
5. Marina ABRAMOVIČ / ULAY, James Lee BYARS – spirituální dimenze
6. Nikolaus LANG / Maya DEREN – mýtus a rituál

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

FIGURA (tělo) – (vnitřní prostor / soukromí a intimita / emocionální dimenze)

1. Chris BURDEN, Vito ACCONCI – male body
2. ORLAN, STELARC – cyber body
3. Valie EXPORT, Carolee SCHNEEMANN, Hannah WILKE – female body
4. Yoko ONO, Shigeo KUBOTA, Charlotte MOORMAN, Yayoi KUSAMA – female FLUXUS
5. s.m. – Gina PANE, Bob FLANAGAN / homo – FRANKO B, Ron ATHEY
6. porn-prostitute – Cosey Fanni TUTTI, Lynda BENGLIS, Annie SPRINKLE / strip-erotic – Elke KYSTUFEK, Tracey EMIN

OBJEKT V POHYBU (stroj / robot) – MECHANICKÝ RYTMUS
ART & TECHNOLOGY

1. Nam June PAIK, Steina & Woody VASULKA – Media & Robotika
2. Bruce NAUMAN, Joan JONAS – Videoperformance
3. Garry HILL, Bill VIOLA – Videoinstalace
4. DUMB TYPE, KNOWBOTIC Research, VAN GOGH TV – Hi-tech & VR
5. SURVIVAL Research, BOW GAMELAN, Roman SIGNER, Erik HOBIJN, FISCHLI & WEISS, Cai GUO-QIANG – výbušné procesy
6. La Monte YOUNG, Terry FOX, Joe JONES, Paul PANHUYSSEN – Sound Art

FIGURA V POHYBU (gesto / tanec / hlas) – BIOLOGICKÝ RYTMUS

1. Yuichi ONOUE, Lucio FONTANA (ZERO), Georges MATHIEU, Jackson POLLOCK
2. VIENNA ACTIONISM – Hermann NITSCH, Otto MÜHL, Rudolf SCHWARZKOGLER, Günter BRUS.
3. GUTAI – Jiro YOSHIHARA, Shozo SHIMAMOTO, Kazuo SHIRAGA, Saburo MURAKAMI, Atsuko TANAKA
4. BUTO – Kazuo OHNO, Tatsumi HIJIKATA, Min TANAKA, SANKAI JUKU, DAI RAKUDA KAN
5. JUDSON DANCE THEATER, WOOSTER GROUP – tanec
6. Meredith MONK, Diamanda GALÁS – hlas

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

AKCE (v prostředí) – KONSTRUKCE / DEKONSTRUKCE

1. Niki de SAINT PHALLE & Jean TINGUELY, Daniel SPOERRI, ARMAN – Neorealism
Robert RAUSCHENBERG, Robert MORRIS, Ed. KEINHOLZ
– Pop Art
2. Claes OLDENBURG, Jim DINE, Robert WHITMAN
– Happenings
3. Rebecca HORN, Jenny HOLZER, Barbara KRUGER, Rose FINN-KELCEY – female message & medium
4. Jimmie DURHAM, James LUNA, Coco FUSCO, Guillermo GÓMEZ-PEÑA – Indian movement
5. RESIDENTS, Monty CANTSIN, John BOCK
– Underground / Neoism / Anarchism
6. Paul McCARTHY, Mike KELLEY, John DUNCAN
– perverze a punk

PŘÍBĚH (ve společnosti) – KOMPOZICE / DEKOMPOZICE

1. Andy WARHOL / FACTORY / VELVET UNDERGROUND
– Pop kult
2. LIVING THEATRE, PERFORMANCE GROUP, Alejandro JODOROWSKY – alternativy
3. Shirin NESHAT, Mona HATOUM, Tehching HSIEH, Zhang HUAN
– téma identity
4. Tadeus KANTOR, Jerzy GROTOWSKI, Andrej TARKOVSKIJ
– existenciální témata
5. Laurie ANDERSON, Matthew BARNEY
– media show / styl a manýra
6. Jeff KOONS, Damien HIRST
– market show / kýč a exkluzivita – Shock Art

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

KOMUNIKACE A KONTEXT – svět umění / umělecký svět

1. Zákone & cenzura: Genpei AKASEGAWA, Gustav METZGER - DESTRUCTION IN ART SYMPOSIUM (Mark BOYLE & Joan HILLS, John LATHAM)
2. Feminismus: GUERILLA GIRLS etc. (Judy CHICAGO, Suzanne LACY, Linda MONTANO, Ann MAGNUSSON, Karen FINLEY, Adrian PIPER, Janine ANTONI, Susan HILLER, Cheryl DONEGAN, Sigalit LANDAU, Patty CHANG, Jana STERBAK)
3. Politika & sociální interakce: GUERILLA ART ACTION GROUP BLACK MASK, Stuart BRISLEY, Hans HAACKE, Krzysztof WODICZKO
4. Anti-Art Japan: **HI-RED CENTER**, NEO DADA, Yukio MISHIMA
Aktivismus & Postkoncept: **ANT FARM**, GENERAL IDEA, RTMARK & YES MEN
5. Hacking: CRITICAL ART ENSEMBLE, Brian SPRINGER, Geert LOVINK
Art & Science: THE ART CATALYSTS, Heath BUNTING, Rod DICKINSON
6. Eko & Bio Art: Helen MAYER & Newton HARRISON, Alan SONFIST, GREEN PEACE, Mel CHIN, Peter FEND, Eduardo KAC, Oron CATTs

KOMPLEXNÍ SYSTÉMY – politika, ekologie, spiritualita / životní styl

1. Futurismus – Filippo Tommaso MARINETTI,
Avantgarda – Kazimir MALEVIČ, Surrealismus – Salvador DALÍ,
Bauhaus – Oskar SCHLEMMER
2. Marcel DUCHAMP / STURTEVANT – DADA / ANTI ART
3. Rudolf STEINER / **Joseph BEUYS**
– Antroposofie / FREE INTERNATIONAL UNIVERSITY
4. FLUXUS: George MACIUNAS, Dick HIGGINS, George BRECHT,
Emmett WILLIAMS, Wolf VOSTELL, Robert FILLIOU, Al HANSEN,
Ben VAUTIER
5. BLACK MARKET: Norbert KLASSEN, Jacques VAN POPPEL, Nigel ROLFE, Roi VAARA, Zbigniew WARPECHOWSKI
6. ASA, OPEN SITUATIONS, GROUNDWORKS
Boris NIESLONY, Alastair MACLENNAN, Zygmunt PIOTROWSKI

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

ČESKO-SLOVENSKÁ SITUACE AKCE

1. Klíma, Váchal, Drtikol, Deml,
DADA – Hašek, avantgarda – Devětsil (Teige, Burian, VW)
Surrealistická skupina (Štyrský, Toyen) & RA (Zykmund)
2. Toman, **Boudník**, Kolář, Novák
Šmidrové (Dlouhý, Koblasa, Nepraš),
Křižovnická škola (Steklík, Němec, Hanel)
3. Knížák – Aktual & Fluxus East
Brikcius, Wittmann, Ságlová, Plastic People & Jirous
Mlynářčík, Filko, Želibská
4. Demartini, Malich, Chatrný, Grygar
Koller, Bartoš, Popovič, Rónai
Kozelka, Büchler, Anděl, Adamus, Hladík, Petřivý
5. Miler, Štembera, **Mlčoch**, Kovanda,
Bartus, Havrila, Ďurček, Budaj, Cyprich, Adamčiak,
Valoch, Kocman, Halas, Ambroz
6. Šejn, Kafka, Maur
Hampl, Beránek, Sozanský
Kern, Tóth, Sikora, Stacho
7. **Stratil**, Merta, Titlová-Ylovsky, Ruller
Palla, Havlík, Daněk & Rozbořil
Kordoš, Meluzin, Laubert, Krén

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

8. **Skála** & B.K.S. & Tros Sketos
Nikl & Tvrdohlaví, Pražská Pětka & Thomas & Ruhler
P.O.P., Murin, Juhász, Fajnor
9. Černý, Kintera, **Černický**, Zet, Váša
Surůvka, Lysáček, Kowolowski (Loziński)
Bromová, Klodová, Tkáčová & Mona-Chisa
10. Moyzes, Alster, Jiříčka, Koťátková
Klímová, Šedá, Polášková, Fryčová
Brody, Labuda, Pěchouček, Mančuška, Vaněk
11. Kuneš, Cais, Šimera, Lang, Meduna, Sterec
Podebal, Rafani, Ztohoven, Guma Guar, Mina
Pas, Kamera Skura, Anymous, Boveři,
12. Umění akce Mánes (Čiháková) / Factum N.G. Praha (Zemánek)
Hi-tech/umění Brno / Otevřená Situace Praha (Ruller)
Hermit Plasy (Vojtěchovský) / Synagoga na Palmovce (Pachmanová)
Malamut Ostrava / A.K.T. Brno (Kowolowski) / Studio Erté (Juhász)
Pražský parní válec / Permanent performance Cheb, atd.

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

STUDIJNÍ LITERATURA

Obecné tituly

Action Art, John Gray, Greenwood Press – London
After Modern Art 1945 – 2000, David Hopkins, Oxford University Press – Oxford
After the Act, MUMOK – Wien
Appearance, Achille Bonito Oliva, Charta – NY
Art-Action and Participation, Frank Popper, New York University Press – NY
Art Action, 1958 – 1998, Richard Martel, Inter Editeur – Quebec
Art and Feminism, Helena Reckitt, Phaidon – NY
Art as Performance, David Davies, Blackwell – UK
Arte Povera, Carolyn Christov-Bakargiev, Phaidon – London
Art from UK, Neal Brown, Sammlung Goetz – München
Art in the Land: A Critical Anthology of Environmental Art, Alan Sonfist, Dutton – NY
Art of the Digital Age, Bruce Wands, Thames and Hudson – London
Art Works Perform, Jens Hoffmann and Joan Jonas, Thames & Hudson – London
Audio Arts, William Furlong, Academy Editions – London
Available Resources, Slavka Sverakova, Orchard Gallery – Derry
Avant-Garde Performance, Günter Berghaus, Palgrave Macmillan – New York
Avant-Garde Performance, Mike Sell, University of Michigan Press – Michigan
Black Mountain College, Mary Emma Harris, MIT Press – Cambridge
Body and the East from the 1960, Zdenka Badovinac, Moderna Galerija – Ljubljana
Body Art and Performance: Body as Language, Lea Vergine, Skira – Milano
Body Art: Performing the Subject, Amelia Jones, Minnesota Press – London
Buto(s): arts du spectacle, Aslan Odette, CNRS editions – Paris.
Caught in the Act, Dona Ann McAdams, Aperture Foundation – NY
City of Refuge: A 9/11 Memorial, Krzysztof Wodiczko, Black Dog Publishing – London

Conceptual Art, Peter Osborne, Phaidon – NY
Contract with the Skin, Kathy O'Dell, University of Minnesota Press – Minneapolis
Corpus Delecti: Performance of the Americas, Coco Fusco, Routledge – NY
Creativity: Theory, History, Practice, Rob Pope, Routledge – NY
Critical Mass: Happening, Fluxus, Performance, Intermedia, Mead Art Museum – New Jersey
Dada and Surrealists Performance, Annabelle Melzer, Johns Hopkins Uni. Press – Baltimor
Dada: Performance, Poetry and Art, John D. Erickson, Twayne Publishers – Boston
Dancing into Darkness, Sondra H. Fraileigh, University of Pittsburgh – Pittsburgh
Dead History, Live Art?, Jonathan Harris, Liverpool University Press, Tate – Liverpool
Deity Yoga: In Action and Performance Tantra, Dalai Lama, Snow Lion Publications – NY
Don't Call It Performance, Paco Barragan, El Museo del Barrio – NY
Ends of Performance, Peggy Phelan, New York University Press – NY
Explicit Body in Performance, Rebecca Schneider, Routledge – NY
Expressive Body in Life, Art and Therapy, Daria Halprin, Jessica Kingsley Publisher – London
Extreme Bodies, Francesca Alfano Miglietti, Skira – London
Fifty Years of Recuperation of the Situationist International, McKenzie Wark, Princeton-Press – NY
Fluxus: Today & Yesterday, Art & Design Magazine Profile No. 28, Johan Pijnappel – NY
Future of Ritual, Richard Schechner, Routledge – NY
Happening and Fluxus, Koelnischer Kunstverein – Köln
Happening and Other Acts, Mariellen R. Sandford, Routledge – NY
Happenings: An Illustrated Anthology, Jim Dine, Dutton – NY
Hyperart: Thomasson, Genpei Akasegawa, Kaya Press – NY
Chimaera: Aktuelle Photokunst aus Mitteleuropa, T. O. Immisch und John P. Jacob, Connerwitzer Verlag – Leipzig

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

- Choices: Making an Art of Everyday Life, Marcia Tucker, New MoCA – NY
- Illuminating Video: An Essential Guide to Video Art, Martha Rosler, Aperture – NY
- Interventionists, Nato Thompson, MASS MoCA – Cambridge
- Into Me / Out of Me, Klaus Biesenbach, Hatje Cantz – NY
- Into the Light, Chrissie Iles, Whitney Museum of American Art – NY
- Japanese Art after 1945, Alexandra Munroe, Harry N. Abrams – NY
- Knowing Body: The Artist as Storyteller, Luise Steinman, North Atlantic Books – California
- Kunstforum International, November – Dezember, 1991
- Live: Art and Performance, Adrian Heathfield, Tate – London
- Media & Performance, Johannes Birringer, Johns Hopkins Uni. Press – Baltimore
- Minimalism, James Sampson Meyer, Phaidon – London
- Minimal Politics, Maurice Berger, Fine Arts Gallery – Arlington
- Multimedia: Video Installation Performance, Nick Kaye, Routledge – New York
- Navajo Art of Sandpainting, Douglas Congdon-Martin, Schiffer Publishing – Atglen
- Object of Performance, Henry M. Sayre, University of Chicago Press – Chicago
- On Ritual, Günter Berghaus, Performance Research, Vol 3, N 3, Routledge – NY
- Outbound, Dana Friis-Hansen, Contemporary Arts Museum – Houston
- Outer and Inner Space, John B. Ravenal, Virginia Museum of Fine Arts – Richmond
- Out of Actions, Paul Schimmel, MoMA – L. A.
- Out of Character, Lauren Anderson, Bantam Books – NY
- Out of Order, Out of Site, Adrian Piper, MIT Press – MASS
- Out of the Box, Carter Ratcliff, Allworth Press – NY
- Outside the Frame, Robyn Brentano, CCA – Cleveland
- Overlay, Lucy R. Lippard, New York Press – NY
- Performance: A Critical Introduction, Marvin Carlson, Routledge – NY
- Performance and Cultural Politics, Elin Diamond, Routledge – NY
- Performance Anthology, Carl E. Loeffler, Last Gasp – San Francisco
- Performance Art: from Futurism to the Present, RoseLee Goldberg, Thames & Hudson – London
- Performance Art in China, Thomas J. Berghuis, Timezone – Hong Kong
- Performance Art into 90's, Art and Design Magazine, No. 30, Academy Editions – London
- PerformanceArtNetzwerk, Norbert Klassen, Benteli – Bern
- Performance Art, RoseLee Goldberg, Harry N. Abrams – NY
- Performance in Postmodern Culture, Michel Benamou, Uni. of Wisconsin – Milwaukee
- Performance: Live Art Since 1960, RoseLee Goldberg, Abrams – NY
- Performance, Ritual, Prozess, Elisabeth Jappe, Prestel – Munich
- Performance Studies, Richard Schechener, Routledge – NY
- Performance Theory, Richard Schechner, Routledge – London
- Performing the Body / Performing the Text, Amelia Jones, Routledge – NY
- Polish Art of the 70's, Łukasz Ronduda, Polski Western – Warszawa
- Postmodernism and Performance, Nick Kaye, St. Martin's Press – NY
- Question of Cultural Identity, Stuart Hall and Paul du Gay Sage – Los Angeles
- Rethinking the Contemporary Art School, Brad Buckley, The Press of Nova Scotia College – NY
- Schmerz als Bild, Helge Meyer, Transcript – Bielefeld
- Site Specific Art, Nick Kaye, Routledge – NY
- Tantra Art, Ajit Mookerjee, Ravi Kumar – Basel
- Theater of Bauhaus, Oskar Schlemmer, Eyre Methuen – London
- Total Art, Adrian Henri, Henry Holt & Co. – NY
- Transart Communication, Michal Murin, Paraf – Budapest
- Triumph of Anti-Art, Thomas McEvilley, McPherson – NY
- Unmarked: The Politics of Performance, Peggy Phelan, Routledge – NY
- What the Body Cost, Jane Blocker, Uni. Minnesota Press – Minneapolis
- Women Artists and Modernism, Katy Deepwell, Uni Press. Manchester
- World Wide Video, Academy Editions – London

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

STUDIJNÍ LITERATURA

Monografie

- Abramović, Marina, Artist Body, Charta – Milano
Abramović, Marina, Student Body, Charta – Milano
Abramović, Marina, The Future of Performance Art, Prestel – Munich, Berlin, London, NY
Abramović – Ulay, The Lovers, Stedelijk Museum – Amsterdam
Acconci, Vito, Frazer Ward, Phaidon – NY
Ader, Bas Jan, Please Don't Leave Me, Boijmans Van Beuninge – Rotterdam
Anderson, Laurie, RoseLee Goldberg, Abrams – NY
Ant Farm 1968 – 1978, Constance M. Lewallen, University of California Press – Berkeley
Athey, Ron, Exposures, Black Dog Publishing – London
Barney, Matthew, The Cremaster Cycle, Guggenheim Museum – NY
Beecroft, Vanessa, Hatje Cantz – NY
Beuys, Joseph, Actions, Vitruvius, Environments, Mark Rosenthal, Menil Collection – Houston
Beuys, Joseph, Steiner, Rudolf, Imagination, Inspiration, Intuition, NG of Victoria – Melbourne
Bock, John, Maltreated Frigate, Thyssen-Bornemisza Art Contemporary – Köln
Burden, Chris, Beyond the Limits, Hatje Cantz Verlag – Ostfildern
Byars, James Lee, The Perfect Thought, University Art Museum – Berkeley
Cage, John, Silence, Wesleyan University Press – Middletown
Critical Art Ensemble, Autonomedia – NY
Duchamp, Marcel, Œuvre de Marcel Duchamp, Musée National Art Moderne – Paris
Duchamp, Marcel, Sbirka Julius Hummel, Moravská Galerie – Brno
Durham, Jimmie, Laura Mulvey ed., Phaidon – NY
Emin, Tracey, Carl Freedman, Rizzoli – NY
Export, Valie, Fragments of the Imagination, Indiana University Press – Bloomington
Fischli, Peter – Weiss, David, Walker Art Center – Minneapolis
Flanagan, Bob, Supermasochist, Re/Search Publications – NY
Fox, Terry, "Articulations", Goldie Paley Gallery – Philadelphia
Franko B, Blinded by Love, Damiani – Milano
Fulton, Hamish, Walking Artist, Richter Verlag – Düsseldorf
General Idea Editions: 1967 – 1995, Blackwood Gallery – Ontario
Gilbert & George, Introducing, Thames and Hudson – London
Goldin, Nan, The Devil's Playground, Phaidon – NY
Goldsworthy, Andy, Hand to Earth, Harry N. Abrams – NY
Gómez-Peña, Guillermo, Dangerous Border Crossers, Routledge – NY
Graham, Dan, Two-Way Mirror Power, MIT Press – Cambridge
Grotowski, Jerzy, Towards a Poor Theater, Odin Teatret – Holstebro
Guerrilla Girls, Confessions of the Guerrilla Girls, HarperPerennial – NY
Guo-Qiang Cai, Octavio Zaya, Phaidon – NY
Gutai, Atsuo Yamamoto, Blusson – Paris
Haacke, Hans, Phaidon – London
Hill, Gary, Stedelijk Museum – Amsterdam
Hirst, Damien, Charles Booth-Clibborn – London
Holzer, Jenny, Hatje Cantz – London
Jonas, Joan, Performance, Galerie der Stadt – Stuttgart
Judson Dance Theater, Ramsay Burt, Routledge – NY
Kantor, Tadeusz, Essays and Manifestos, University of California Press – Berkeley
Kaprow, Allan, Assemblage, Environments & Happenings, Abrams – NY
Kaprow, Allan, Blurring of Art and Life, University of California – California
Kaprow, Allan, Michael Kirby, Happenings, Dutton – NY
Kawara On, Jonathan Watkins, Phaidon – NY
Kelley, Mike, John C. Welchman, Phaidon – London
Klein, Yves, Olivier Berggruen, Hatje Cantz – NY
Koons, Jeff, Taschen – München
Lang, Nikolaus, Nunga und Goonya, Kunstraum München – München
Long, Richard, Walking in Circles, Anne Seymour, George Braziller – NY

PREZENTACE / SITUACE – AKCE

Tomáš Ruller

Luna, James, Emendatio, Smithsonian National Museum of the American Indian – NY

MacLennan, Alastair, Is No, 1975 – 1988, Arnolfini – Bristol

MacLennan, Alastair, Knot Naught, Ormeau Baths Gallery – Belfast

Manzoni, Piero, Germano Celant, Skira – New York

Matta-Clark, Gordon, You Are the Measure, Whitney Museum of American Art – NY

McCarthy, Paul, Lisa Phillips, Hatje Cantz Publishers – NY

Mendieta, Ana, Earth Body, Sculpture and Performance, Hatje Cantz – Washington

Metzger, Gustav, History History, Hatje Cantz – London

Mori, Mariko, Hatje Cantz Verlag – München

Morimura, Yasumasa, Daughter of Art History, Aperture – NY

Nauman, Bruce, Morgan Robert C., Johns Hopkins UP – Baltimore

Neshat, Shirin, Charta – Milano

Nitsch, Orgien Mysterien Theater, März – Darmstadt

Nitsch, Schwarzkogler, Brus, Muehl, Writings of the Vienna

Actionists, Atlas Press – London

Ono, Yoko, Grapefruit, Simon and Schuster – NY

Oppenheim, Dennis, Selected Works 1967 – 1990, The Institute for Contemporary Art – NY

Orlan, Carnal Art, C. Jill O'Bryan, University of Minnesota Press – Minneapolis

Paik, Nam June, John G. Hanhardt, Guggenheim Museum – NY

Pane, Gina, Charta – Milano

Pollock, Jackson, Energy Made Visible, B. H. Friedman, Da Capo Press – NY

Residents, Ian Shirley, SAF Publishing Ltd – NY

Sherman, Cindy, Amanda Cruz, Thames and Hudson – NY

Schneemann, Carolee, Imaging her Erotics, MIT Press – Cambridge

Schneemann, Carolee, More Than Meat Joy, McPherson – NY

Signer, Roman, Phaidon – London

Sprinkle, Annie, Post-Porn Modernist, Cleis Press – San Francisco

Stelarc, Obsolete Body, JP Publications – London

Stelarc, The Monograph, Marquard Smith, MIT Press – MASS

Vaara, Roi, Ars Fennica 2005, Amos Anderson Art Museum – Helsinki

Viola, Bill, The Art of Bill Viola, Thames and Hudson – London

Vostell, Wolf, Disasters of Peace, Jose Antonio Agundez Garcia, Charta – Milano

Wall, Jeff, Thierry de Duve, Phaidon – London

Warhol, Andy, The Films of Andy Warhol, Whitney Museum of American Art – NY

Wilke, Hannah, Intra Venus, Ronald Feldman Fine Arts – NY

Wilson, Robert, Morey Miguel, Ediciones Polígrafa – Barcelona

Wooster Group, David Savran, Theatre Communications Group – NY

Yes Men, The True Story of the End of the WTO, Disinformation Company – NY

Serrano: *Piss Christ*

Sprinkle: *Post-Porn Modern*

Hirst: *For the Love of God*